

Aan

De CEO's en voorzitters van de RvC van ABN AMRO, ING, Rabobank, NN Group, Achmea en Aegon
De bestuursvoorzitters van ABP en PFZW
De directeur van Atradius Dutch State Business

Amsterdam, 8 juli 2021

Betreft: Oproep tot daadkrachtige klimaatactie in aanloop naar Klimaatop Glasgow

Geachte CEO's, bestuursvoorzitters en directeuren,

Wij, Nederlandse maatschappelijke organisaties die zich inzetten voor milieu, mensenrechten en klimaat, doen met deze open brief een klemmend beroep op de grootste Nederlandse financiële instellingen om in de aanloop naar de VN klimaatop in Glasgow tot actie over te gaan en zich te committeren aan vijf concrete maatregelen.

Wij doen deze oproep aan u vanuit grote bezorgdheid over de snel verslechterende staat van het klimaat. We observeren dat de vaak mooie woorden en intenties in de financiële sector zich nu nog onvoldoende vertalen in de daadkracht die onze samenleving van u nodig heeft. Terwijl hittereconds bij bosjes worden verpulverd, ijskappen smelten, bossen branden en steeds meer mensen op drift raken vanwege gevaarlijke klimaatverandering wordt een groot aandeel van investeringen in fossiele brandstoffen voortgezet of zelfs vergroot. Concrete maatregelen om fossiele leningen en beleggingen af te bouwen in lijn met een maximale temperatuurstijging van 1,5 graad, zoals benoemd in het Klimaatakkoord van Parijs. Een hoger tempo is noodzakelijk, zowel voor onze aarde en al haar bewoners als voor uw klanten en langetermijnrendement. Er is geen geld te verdienen op een dode planeet.

Implicaties Shell-vonnis voor financiers

Een aantal recente ontwikkelingen zal ook bij u de alarmbellen hebben doen rinkelen. De rechtbank van Den Haag heeft afgelopen mei bepaald dat oliebedrijf Shell een verplichting heeft om haar uitstoot drastisch omlaag te brengen.¹ Dit volgt uit de ongeschreven zorgvuldigheidsnorm, die de rechtbank heeft ingevuld aan de hand van de relevante klimaatwetenschap en mensenrechtenbepalingen. Volgens de rechtbank dreigt Shell met haar activiteiten de mensenrechten te schenden, zoals het recht op leven en het recht op een ongestoord gezinsleven. Shell dient met onmiddellijke ingang haar uitstoot van broeikasgassen in lijn te brengen met de maximaal 1,5 graad doelstelling uit het Klimaatakkoord van Parijs. Specifiek stelt de rechter dat deze uitstoot in 2030 met 45% moet zijn teruggebracht ten opzichte van het niveau van 2019. Tevens

1

<https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Organisatie/Rechtbanken/Rechtbank-Den-Haag/Nieuws/Paginas/Royal-Dutch-Shell-moet-CO2-uitstoot-terugbrengen.aspx>

dient Shell zich maximaal in te spannen om ook de uitstoot van haar klanten sterk omlaag te brengen.

Deze uitspraak heeft belangrijke implicaties voor de financiers van grote klimaatvervuilers die de transitie onvoldoende inzetten of zelfs tegenwerken. Wij geloven dat financiers van grote klimaatvervuilers eenzelfde verantwoordelijkheid dragen voor de klimaatimpact van deze financieringsactiviteiten. Een recent juridisch advies concludeert dat publieke financiële instellingen en de staten die deze instellingen reguleren een juridische verplichting hebben om geen financiering te verlenen aan nieuwe fossiele energie infrastructuur.² Wij denken dat hetzelfde geldt voor private financiële instellingen en dat een rechter, desgevraagd, zal oordelen dat financiële instellingen de uitstoot van de door hen gefinancierde en verzekerde activiteiten, in en buiten Nederland, met eenzelfde percentage zullen moeten terugbrengen als nu is opgelegd aan Shell.

Het is een kwestie van tijd voor burgers en maatschappelijke organisaties samen meer bedrijven via de rechter ter verantwoording zullen roepen als de politiek en overheid dit nalaten. Dit is in onze optiek onvermijdelijk en risicovol voor financiers van grote vervuilers. De vraag aan u is of u nu handelt of afwacht.

Beëindig vervuilende investeringen

De uitspraak van de rechtbank over Shell is niet de enige ontwikkeling die de situatie rond de fossiele industrie inmiddels verregaand heeft veranderd. Na eerdere publicaties van het gezaghebbende Internationaal Energie Agentschap (IEA) in oktober en januari j.l. volgde afgelopen mei de publicatie van de langverwachte 'Routekaart naar Net Zero in 2050'.³ Het energieagentschap stelt hierin onomwonden dat het bereiken van de 1,5 graad doelstelling van Parijs vereist dat er een onmiddellijk einde komt aan alle verdere investeringen in de nieuwe winning van fossiele brandstoffen en in kolencentrales. Opmerkelijk is dat het IEA in dit laatste rapport ook geen rol van betekenis meer ziet voor gas als transitiebrandstof en er voor pleit dat vol moet worden ingezet op hernieuwbare energiebronnen 'als enige snel verdwijnende maar nog steeds mogelijke route' om de Parijsdoelen te bereiken.

Ook de Verenigde Naties kwamen in 2019 en 2020 al met eenzelfde boodschap over de toekomst van de fossiele industrie. Het door de VN in 2020 uitgebrachte Production Gap Report stelt helder dat om de Parijsdoelen te halen 'tussen 2020 en 2030 de wereldwijde productie van steenkool, olie en gas jaarlijks moet worden teruggebracht met respectievelijk 11%, 4%, en 3%'.⁴ Secretaris Generaal António Guterres heeft de financiële sector de afgelopen maanden ook op indringende wijze opgeroepen afscheid te nemen van vervuilende investeringen.⁵ Tenslotte heeft ook de Tweede Kamer het belang van de 1,5 graad doelstelling onderschreven in een motie⁶ en de initiatiefnota 'Van oliedom naar gezond verstand'.⁷ Ook spreekt de Tweede Kamer zich met een recente motie uit tegen financiering van bedrijven die een bedreiging vormen voor biodiversiteit in kwetsbaar poolgebied.⁸

Private en publieke financieringen

Aanvullend willen wij u wijzen op de interactie tussen private en publieke financieringen. Zo maakt

² <http://priceofoil.org/2021/05/04/is-this-even-legal/>

³

<https://www.iea.org/news/pathway-to-critical-and-formidable-goal-of-net-zero-emissions-by-2050-is-narrow-but-brings-huge-benefits>

⁴ <https://productiongap.org/>

⁵ <https://www.un.org/sg/en/content/sg/speeches/2021-06-08/closing-remarks-insurance-development-forum>, <https://twitter.com/UNFCCC/status/1334135624400515075>

⁶ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2016Z09848&did=2016D20385>

⁷ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2020D15749>

⁸ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2021Z10407&did=2021D22763>

de exportkredietverzekering van de Nederlandse Staat via Atradius DSB het mogelijk om private middelen van bijvoorbeeld banken in te zetten in de fossiele industrie. Deze hefboom houdt de fossiele sector onrechtmatig een hand boven het hoofd, zo concludeerde recent onafhankelijk advies.⁹ Gezien de substantiële bijdrage van de exportkredietverzekeraar om de uitstoot van broeikasgassen in verband met bestaande en nieuwe fossiele brandstof gerelateerde projecten mogelijk te maken, voldoen de Nederlandse Staat en haar exportkredietverzekering alleen aan hun zorgvuldigheidsplicht als zij hun bijdrage aan het probleem per direct verminderen. Dit is in lijn met zowel de uitkomsten van Shell als de Urgenda-zaak.

Oproep voor concrete maatregelen

We kunnen concluderen dat zich de afgelopen maanden een - al langer op handen zijnde aardverschuiving heeft plaatsgevonden in hoe de wereld aankijkt tegen de toekomst van de fossiele industrie, inclusief de verantwoordelijkheid van de financiële instellingen die deze industrie blijven financieren.

Onze organisaties zien dringende consequenties voor hoe Nederlandse financiële instellingen zich verhouden tot deze industrie. Wij doen dan ook een direct en acuut beroep op u om, uiterlijk voor de start van de klimaatop in Glasgow eind oktober 2021, de volgende concrete maatregelen aan te kondigen, en deze per januari 2022 in uw bedrijfsvoering door te voeren:

1. Een onvoorwaardelijk commitment aan het behalen van de maximaal 1,5 graad doelstelling uit het Klimaatakkoord van Parijs, en het in lijn brengen van al uw financierings- en investeringsactiviteiten met deze doelstelling en minimaal de gerelateerde IEA routekaart, dit met inbegrip van kredietverstrekking, passieve investeringen, vermogensbeheer en verzekeringen. Uw doelstellingen dienen daarbij betrekking te hebben op uw scope 1, 2 én scope 3 emissies, dus de uitstoot van zowel uw instellingen als de bedrijven die door u worden gefinancierd;
2. Het formuleren van concrete tussendoelen (voor 2025, 2030 en 2040) voor emissiereductie in lijn met punt 1, welke verder gaan dan de bovengenoemde reductiedoelstellingen in het VN Production Gap Report;
3. Het per direct stoppen met het verlenen van financiering en verzekering voor nieuwe winning van steenkool, olie en aardgas; voor de energieopwekking door kolencentrales; voor teeroliezanden; voor olie- en gaswinning in poolgebied (onshore en offshore); en voor de uitbreiding van alle infrastructuur welke kan leiden tot een verdere langjarige lock-in van op fossiele brandstoffen gebaseerde energieopwekking;
4. Het publiceren van een concreet - in lijn met punt 1 en 2 - uitfaseringsplan voor al uw huidige activiteiten in de fossiele industrie, inclusief toelevering, handel, transport en verwerking;
5. Transparantie ten aanzien van alle stappen die u neemt op bovenstaande punten en minimaal jaarlijkse rapportage en waar mogelijk meer om aan uw klanten en de samenleving verantwoording af te leggen over uw inspanningen.

Wij begrijpen dat wij u vragen om zeer ingrijpende maatregelen te nemen. Echter, het probleem waar we als samenleving voor gesteld staan is existentieel, de urgentie om het op te lossen is groot, de alternatieven en oplossingen zijn bekend. Daarom vragen wij u nu om uw verantwoordelijkheid te nemen in het beperken van nog verdergaande schade als gevolg van de klimaatcrisis.

⁹ <http://priceofoil.org/2021/05/04/is-this-even-legal/>

Wij vernemen graag op korte termijn uw reactie op bovenstaande maatregelen en kijken uit naar uw aankondiging voor COP26 in Glasgow eind oktober. Wij staan open voor individuele dan wel gezamenlijke gesprekken met u om concreet en snel invulling te geven aan deze maatregelen. Uiteraard blijven wij als organisaties alles op alles zetten om het leven op aarde, en met name het overgrote deel van de wereldbewoners die zich in een kwetsbare positie bevindt, te behoeden voor nog grotere klimaatchaos en zullen we alle mogelijke middelen binnen ons democratisch bestel inzetten om dat voor elkaar te krijgen. Hopelijk met uw steun en daadkracht.

Met vriendelijke groet,

Andy Palmen, directeur Greenpeace Nederland
Michiel Servaes, algemeen directeur Oxfam Novib
Peter Ras, Eerlijke Geldwijzer
Johan Frijns, directeur BankTrack
Donald Pols, directeur Milieudefensie
Marjan Minnesma, directeur Urgenda
Marjolein Demmers, directeur Natuur & Milieu
Danielle Hirsch, directeur Both ENDS
Liset Meddens, directeur FossielVrij NL
Elizabeth Bast, directeur Oil Change International
Edwin Huizing, executive director Hivos
Laurie Kos, Groen Pensioen
Audrey Gaughran, directeur SOMO

Contactpersonen

Maarten de Zeeuw, campagneleider Greenpeace Nederland, maarten.de.zeeuw@greenpeace.org
Peter Ras, projectleider Eerlijke Bankwijzer, Peter.Ras@oxfamnovib.nl

Een kopie van deze brief is per mail verzonden aan DNB, Nederlandse Vereniging van Banken, Minister van Financiën, Minister van Economische Zaken en Klimaat, Minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, Klimaatgezant van het Koninkrijk der Nederlanden, Pensioenfederatie, Nederlandse Vereniging van Banken, Verbond van Verzekeraars.

GREENPEACE

BANKTRACK

NATUUR & MILIEU

X FOSSIELVRIJ NL

